

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 14. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 172/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Fizisko personu reģistra likuma 6. panta otro daļu, trešās daļas 1. punktu un pārejas noteikumu 4. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 96. pantam un attiecībā uz personām, kurām apstrīdētās normas ir piemērotas, par spēkā neesošu no šo personu pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Fizisko personu reģistra likuma 6. panta otrā daļa noteic, ka personas kodu veido no vienpadsmit cipariem, nodrošinot personas kodu neatkārtošanos. Personas koda pirmais cipars ir “3”, otrais cipars ir sistēmas automātiski ģenerēts nejaušs cipars no “2” līdz “9”, bet pārējie cipari ir sistēmas automātiski ģenerēti nejauši cipari no “0” līdz “9”. Pirmos sešus ciparus no pārējiem pieciem cipariem var atdalīt ar defisi. Minētā panta trešās daļas 1. punkts paredz, ka personas kods

ir nemainīgs, izņemot gadījumu, kad personai, kurai personas kods piešķirts līdz 2017. gada 30. jūnijam, tiek precizēts dzimšanas datums vai arī tā lūdz mainīt piešķirto personas kodu. Šajā gadījumā personai piešķir šā panta otrajā daļā minētajā kārtībā veidotu personas kodu. Savukārt saskaņā ar Fizisko personu reģistra likuma pārejas noteikumu 4. punktu personai, kurai personas kods tika piešķirts līdz 2017. gada 30. jūnijam un nav ticis mainīts atbilstoši šā likuma 6. panta trešajai daļai, personas kodu veido vienpadsmit ciparu virkne, no kuriem pirmie seši cipari norāda personas dzimšanas datumu, mēnesi un gadu, bet septītais cipars norāda gadsimtu: cipars "0" apzīmē 19. gadsimtu, cipars "1" – 20. gadsimtu, cipars "2" – 21. gadsimtu. Pirmos sešus ciparus no pārējiem pieciem cipariem var atdalīt ar defisi.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no šā panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

Konstitucionālā sūdzība vispirms ir individuāls tiesību aizsardzības līdzeklis. Jēdziens "aizskar" ietverts Satversmes tiesas likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no *actio popularis* jeb sūdzības vispārības labā (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu*). Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pieteikuma iesniedzējam.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka ar apstrīdētajām normām pret personām, kurām automātiski ģenerēts personas kods piešķirts pēc 2017. gada 1. jūlija tiek

īstenota atšķirīga attieksme, jo tām nav noteiktas tiesības piešķirto personas kodu mainīt. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstāklis, ka personai nav tiesību prasīt piešķirt personas kodu ar tajā ietvertu dzimšanas datumu jau no dzimšanas brīža, rada bērnu tiesību aizskārumu. Pieteikumā norādīts, ka tas Satversmes tiesā iesniegts nolūkā aizstāvēt bērnu tiesības un likumiskās intereses. Tomēr konstitucionālā sūdzība ir vērsta uz personas pamattiesību aizsardzību, tāpēc tā ir nošķirama no *actio popularis* jeb sūdzības sabiedrības vārdā. Apstrīdētās normas nerada Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 172/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina